kony módjára: olvasva tanulunk meg olvasni, azaz megfelelő mennyiségű és minőségű beadagolás alakítja ki a szövegértést, és ennek révén a nyelvi fejlődést.

Krashen receptje egyszerű: legyenek elérhetők érdekes olvasmányok az iskolákban tanórákon és azokon kívül is. Napi 10–15 perc FVR, amikor a gyerekek és tanáruk egyaránt azt olvassák, amit akarnak, egy lépés lehet a sikeres olvasóvá nevelés rögös útján.

A könyv ésszerű, földönjáró mondanivalójának tökéletesen megfelel stílusa: Krashen érvelése logikus, gondolatai kristálytiszták, nyelvezete közérthető, a hatalmas kutatási hátteret minden olvasó számára világosan csoportosítja és értelmezi. A könyv a szakmai „pleasure reading" iskolapéldája lehet.

Egy gondolat motoz az olvasóban: ha mindez így van, miért nem próbáljuk ki mi is?

Nikolov Marianne

Klaudy Kinga–Salánki Ágnes

Német-magyar fordítástechnika

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995

A világos felépítésű, könnyen áttekinthető szerkezetű könyv az Előszót követően négy részből és Függelékből áll. A Függelék Friedrich Schiller „Der Handschuh" című költeményét és annak két magyar fordítását (Képes Géza és Weöres Sándor tolmácsolásában), továbbá a szépirodalmi és szakirodalmi forrásokat tartalmazza. A szépirodalmi forrásokból megállapítható, hogy a könyvben feldolgozott nyelvi anyag a német irodalom klasszikusainak (Goethe és Schiller, Heinrich Kleist, Dürrenmatt, Franz Kafka, Hoffmanstahl, Thomas Mann, Heinrich Mann, Anna Seghers, összesen 24 író és költő) legismertebb műveiből és magyar fordításaiból vett példákat öleli fel. A magyar-német rész Gárdonyi Géza, Jókai Mór, Kosztolányi Dezső, Krúdy Gyula, Mándy Iván, Mikszáth Kálmán, Moldova György, Móricz Zsigmond, Örkény István, Palotai Boris, Szabó Magda összesen 17 művét sorolja fel. Az Előszó a könyv keletkezésével ismerteti meg az olvasót, és módszertani útmutatót tartalmaz használatával kapcsolatban. Különösen figyelemre méltó az utolsó három szakasz, amelyben a szerzők pontosan megfogalmazzák, milyen módon javasolják a könyv használatát az oktatásban, illetve megmagyarázzák, miért került be a Függelékbe Weöres Sándor „A kézcipő" című paródiája.

A könyv első része „A fordítás lexikája és grammatikája" címet viseli (17–164); ez Klaudy Kinga munkája. A szerző először az átváltási művelet fogalmát határozza meg. A fordítónak a fordításkor bonyolult műveletsort kell elvégeznie. E munka során különböző műveletek (behelyettesítés, átrendezés, kihagyás, betoldás, választás stb.) között válogathat. Összefoglaló néven ezeket a lehetőségeket nevezzük átváltási műveleteknek. Az átváltási műveletek a művelet oka, célja, szintje, jellege szerint különbözőképpen osztályozhatók. Beszélhetünk kötelező és fakultatív, automatikus és nem automatikus, szószintű, szószerkezet-szintű, mondatszintű és szövegszintű, illetve lexikai, grammatikai, stilisztikai és pragmatikai átváltási műveletekről. A továbbiakban a lexikai átváltási műveletek (a jelentések szűkítése, bővítése, összevonása, felbontása, kihagyása és betoldása, áthelyezése és felcserélése, anonim fordítás, teljes átalakítás, kompenzálás) és a grammatikai átváltási műveletek (konkretizálás és generalizálás, felbontás és összevonás, kihagyás és betoldás, áthelyezések, cserék) részletes leírására, bemutatására kerül sor.

Minden egyes fogalom, illetve művelet bemutatására itt természetesen nincs lehetőségünk. Egyetlen műveletet választottam ki a lexikai és a grammatikai műveletek közül. Nézzük meg: mit jelent a jelentések összevonása (39–43) és mit jelent a grammatikai összevonás (lesülylyesztés) (16–119).